

arallegim

La lluita contra la rutina de les 'heroïnes' quotidianes

ISRAEL
PUNZANO

Les autores són minoria al món de la historieta, però des de fa uns anys s'han fet un forat i han guanyat presència tant als catàlegs de les editorials, com en els salons del còmic. Tot i aquesta visibilitat, no es pot parlar d'una tendència de còmic femení perquè la quantitat d'obres signades per autores és minsa. La situació va camí d'equilibrar-se gràcies a alguns gèneres i modes –com el manga, *revivals* com el de Purita Campos, els diaris picants d'Aurèlia Aurita o els àlbums humorístics de tema gai de Ralf König–, que han contribuït a crear un públic femení allunyat tradicionalment de les vinyetes. Amb el temps, l'afició ha donat fruit i s'ha format un planter d'autores animades també per èxits com el de les novel·les gràfiques de la reusencina Moderna de Poble, que han obert les portes de les editorials a títols similars. La seva obra és precisament el referent principal d'aquest llibre, *Problemas del primer mundo*, de Laura Pacheco, un seguit de tires còmiques sobre la vida quotidiana de les dones amb una gran càrrega autoparòdica. Aquest estil de còmic és molt comú entre les autores que publiquen en l'actualitat. Per avançar en la consolidació d'un fenomen incipient caldrà, però, que les autores s'aventurin a explorar altres gèneres, més enllà del somriure irònic i del confortable costumisme. ♦♦

PROBLEMAS DEL PRIMER MUNDO
LAURAPACHECO
LUMEN
160 PÀG. / 14,90 €

HAYES VA ESCRIURE EL GUIÓ DE 'PAISÀ', UNA PEL·LÍCULA DE ROBERTO ROSSELLINI. MGM

Balbuces del cor confús

PERE
ANTONI
PONS

“Un director sense guionista és com un Don Joan sense penis”, va dir Carl Foreman, el guionista de *Sol davant el perill* i *El pont del riu Kwai* (entre d'altres) quan va saber que els joves representants de la Nouvelle Vague consideraven que els directors eren els autors absoluts d'una pel·lícula. La frase de Foreman, una reivindicació lúcida –i necessària– de la feina dels guionistes de cinema, ve a tomb per comentar *Enamorats*, perquè justament el seu autor, un total desconegut del públic català anomenat Alfred Hayes (Londres, 1911 - Nova York, 1984), va escriure o va participar en l'elaboració de pel·lícules com *Paisà*, de Roberto Rossellini; *Clash by night*, de Fritz Lang, i *A hatful of rain*, de Fred Zinneman. O sigui que, ja d'entrada,

poca broma amb el *desconegut* Hayes. I un respecte.

En un article aparegut a *The Guardian* l'any 2005, l'escriptor Paul Bailey ofería un concís i dens perfil de Hayes. Hi recordava que també va ser periodista i poeta, que va ser nominat a l'Oscar en dues ocasions, que almenys quatre de les set novel·les que va escriure mereixerien ser reeditades i, també, que durant la dècada dels 50 va arribar a ser considerat un dels narradors anglosaxons amb més talent de la seva generació. Bailey citava les paraules d'una vella ressenya: “Hayes escriu de manera lluminosa sobre gent que no pot resistir les temptacions que els acabaran destruir”. És una frase força útil per entendre *Enamorats*, publicada originàriament el 1953, una bona novel·la sobre els inquietants capricis afectius que corroeixen moltes històries d'amor, també un cru retrat de la ruptura

ENAMORATS
ALFRED HAYES
EDICIONS 62 / LA
BESTIA EQUILÀTERA
TRAD. ALBERT
TORRESCASANA
140 PÀG. / 16 €

d'una relació sentimental vista amb totes les seves dosis de melodrama barat, mesquinesa, gestos cruels, vulgaritat i rancúnies.

El punt de partida d'*Enamorats* remet al d'algunes novel·les i contes de Joseph Conrad. Un narrador del qual no sabem res més enllà de les escasses informacions que ell mateix ens proporciona –“A tocar dels quaranta, amb una reputació modesta, uns quants diners al banc...”– es disposa a explicar una història personal a una desconeguda. La història li ha passat fa poc i, a grans trets, es pot resumir així: després de ser durant uns quants mesos la parella d'una noia que tenia gairebé vint anys menys que ell –ja mare d'una filla–, amb la qual estava bé però que no estimava, ella el va abandonar per un altre home –ric, que la va temptar i seduir amb una proposició indecent– i, de cop, ell va entendre que en realitat n'estava enamorat, i va fer mans i mànigues per provar de recuperar-la.

L'estil fluid però alhora deliberadament entrebancat, construït amb frases plenes d'incisos, plecs i matisos, encarna bé l'estat d'ànim fluctuant del narrador protagonista. És una prosa semblant a un llarg balbuces introspectiu: fa pensar en un home abatut que parla més per a ell que per als altres o bé en un impostor calculadorament victimista. En aquest sentit, com més avancem en el relat més veiem que assistim a la reconstrucció minuciosa –i contradictòria, parcial i inexacta– d'un passat trencadís, que el desencant i la confusió han recobert amb una boira d'atordiment.

Un dels mèrits de Hayes és la manera com dibuixa una relació sentimental feta de passió i de desig, però també d'astúcies, rampells possessius i jocs d'egos. El protagonista narrador diu de la seva estimada: “La trasbalsava la possibilitat que, si em deixava, em sentís més alleujat que afligit”. Per descomptat, també està parlant d'ell. Implacable en la desmitificació de la parella com a aventura romàntica, Hayes ens ensenya un home cultivat i en crisi que s'escorcolla emocionalment però incapaç d'entendre que mai s'aclarirà amb els altres si no s'aclareix abans amb ell mateix. Potent. ♦♦

Zezé a la terra promesa

JOAN
GARÍ

José Mauro de Vasconcelos (Rio de Janeiro, 1920 - São Paulo, 1984) és un dels escriptors brasilers més populars del segle XX. El seu interès pels actors més fràgils de la realitat brasilera –els indis, els *garimpeiros*, els treballadors de les hisendes– el va moure a dur a terme un projecte literari de reivindicació de les classes subalternes i també de la terra d'on volien ser expulsats.

En aquest sentit, és lògic que, en un moment donat, la seua mirada es desplaçara cap al món dels infants. Un xiquet no és un oprimat, però un xiquet pobre pateix doblement la incomprensió dels adults. D'aquí

que Vasconcelos es decidís per retratar, en *La meva planta de taronja llima* (publicat el 1968), la vida quotidiana d'un marrec que viu al Brasil profund en comunió amb el seu medi natural. És probable que l'autor bussejara en els seus propis records. De fet, ell mateix va nàixer en una família ben pobra, al barri carioca de Bangu, i la indigència el va obligar a anar a viure amb uns oncles a Natal. Ben aviat la vida el sacsejaria, i el va fer subsistir en els oficis més diversos: entrenador de boxa, carregador de bananes en una *fazenda*, model d'escultors, cambrer nocturn...

El protagonista d'aquest llibre és el petit José, que tothom coneix per Zezé. El seu oncle Edmundo li diu que quan siga gran li explicarà la història de Josep a Egipte, aquesta peripècia dramàtica que prefigura la de Jesucrist. Però Zezé té altres preocupacions. A casa, cada germà cuida del germà més petit.

Lalá va tindre cura d'ell, i ell, al seu torn, ha d'ocupar-se de Luis. La família té la intenció de mudar-se en una casa nova i, al pati d'aquest nou habitatge, hi creix un humil arbret de taronja llima. Zezé hi parla sovint, i hi comparteix tota mena de confidències.

LA MEVA PLANTADE TARONJA LLIMA
JOSÉ MAURO DE
VASCONCELOS
LIBROS DEL
ASTEROIDE
TRAD. CARLESSANS
208 PÀG. / 13,95 €

La narració de la novel·la privilegia els moments dialogats. Vasconcelos es preocupa per imitar acuradament la parla dels infants, però probablement en la traducció de Carles Sans s'ha perdut bona part de la vivacitat de la llengua original. La pobresa de la família només és relativa als béns materials: les vivències interiors dels personatges –la seua loquacitat evangèlica– no es veu gens afectada per les dimensions de les seues possessions.

La vida menarà el petit Zezé a convertir-se en adult precoçment. Però la seua llarga conversa amb Minguinho, l'arbret de taronja llima, s'instal·larà en el més profund del seu subconscient, l'autèntic territori de la més fèrtil de les riqueses. ♦♦